

תאריך הורדה: 20 דצמבר 2021. מקור: עמוד 3, הצפה, 6 דצמבר 1968 *** מתוך אתר "עיתונות יהודית היסטורית", הספרייה הלאומית ואוניברסיטת ת"א

שושני המסתורי

פ א ת א ל י ע ז ר ו י ז ל

ב י ס י מ אלה נ פ ס ר בארנואי כרדכי שרשני, איש אשכולות גאונים, שרמתי ויונה אופות מפתורין. העמר תלמידים הר- ב ה: במקומות שונים בעולם, אך אל המנוחה והנחלה לא הגיע. תקופה מפורסמת שהה בישראל, והיה מוכר, בין ה- יתר, בכמה קיבוצים דתיים. אנו מפרסמים בזה תרגום מא- מר של הספר העתיקא ה- מפרסם א ל י ע ז ר ו י ז ל ש- מרסם ב„אנוער וועג“ הפרי- פא

השמועה הרעה הגיעה אלי ל- ראשונה מידידי ז'אן האלפרט מ- י'גבה, שם הוא משמש כפרופ- סר. הוא כתב לי : שושני נפטר. אחר כך הביא לי הדואר ידיעות דומות מידידים אחרים. שאף הם היו תלמידיו של שושני. הוא היה מיסחורי וגדול. שיש ענבי קיבלתי תורה מפיו. כל מה שאני יודע, הוא בזכותו. אך עליו עצמו, אין אני יודע עתה יותר משידעתי בפגישתנו הראשונה, בשנת תש"ה בפאריס. ראיתי בו מעין משולח, הנודד בעולם ומנסה למצוא לו תיכון.

✱ **איש דא יכול היה לגלות** שום אלמנטים השייכים לביוגר- פיה שלו. מאין היה מוצאי? מי היו הוריו, ממה ינק את היוניות. השאלות הללו נשארו ע- היום ללא תשובה. אין יוד- עים אפילו, אם שמו היה באמת שושני.

במונטיבידאו שבאורוגוואי, שם נפטר, קראו לו בן־שושן. בעם אחת, כשהיה במצב רוח מרימם, ביקש לגלות לי את ידי- דותיו ואמר לי את שמו הראשון: מרדכי. בזה השביענו לא למסור לאיש את הסוד הזה. הכל היה עסוף אצלו סוד. שמא, מתוך סקרנות, הצגת לו כאלה אישית, העליב אותך ו- גירש אותך לכל הרוחות. כשפגשתי, היה כבר זקן. לבוש ככבצן. משקפיים מאובקים. כר- בע מקומט על ראש ענקי הוא שלט בכמה עשרות לשו- נות. עתיקות וחדשות. את הנמרא ידע להגיד על פה, עם כל ה- מפרשים, אך לא רק בנגלה היה בקי : העריצוהו כמקובל. וכמתי- קאטיקאי, פיוקאי וכגאון מדעי. ראיתי אצלו מכתב מהרב מוק ויל. הרב הראשי לארץ־ישראל או פנה אליו בתואר: „רבי. אלוף ומודעי“, ציון כזה אין נוהגים לסתם אדם. בפאריס נפגש שושני עם הרבי מסאטמאר. כש- נפרדו העיר האדמו"ר החסידי לכורביו : „אני יכול לחטט עדיין, שכן אדם ידע כל כך דרבה, אך כיצד מבינים כל זה?“

רבים מידידי למדו אצלו : מרופסור אנדריי גיחר, פרופ- סר משה לאוור, ידיד שמעון גרשטנקורן, הרב מאקס וארשא- בסקי, פרופ' ליאון אשכנזי ו- אחרים.

הלמידיו מפתורים בעולם נלוו. כל אחד מהם פעל משהו בסבי- בה שלו. כל אחד יכול להוסיף קו לדמותו. אולם אפילו אם נל- קט את כל הזכרונות שלהם, לא נגיע עד חקר ה„אני“ האמיתי שלו.

אילו הם הזכרונות שלי ? לפני שסיבל אותי כתלמיד, בחן אותי. תשובותי לא היו מוצלחות, הן התפוררו כוכבית שבורה. שושני אהב להוכיח לכל אחד. שאין הוא כיתחיל לדעת את ההתחלה של א-יו תשובה. עמו היו נאלצים להתחיל כל פעם מבראשית, מא- לף־בית.

סיפר לי ראש שיבה מברוק- לין, שאף הוא פגש את שושני בצפת :

„הוא הטיל עלי אימה, תחרת- אתי ממנו כדי לא לאבד את אכזרנותו“. אף עלי היה שושן, מפיל אימה. חשתי כי הוא סביר- גל, ואולי גם מתכות, לשגע בני אדם. סתם ככה. מי יודע מה היה יוצא ממני, לו הייתי ממ- עין לעמוד תחת השפעתו. למולי פרצה מלחמת השחרור בארץ ישראל. דרכינו נפרדו, שר- שני התיישב בקיבוץ. לימים חזר לפאריס. ראיתי ברחוב, הלכתי אחריו. הוא ברת. איני יודע עד היום הזה, מדוע ברת.

✱ **עשר שנים מאוחר יותר** צץ ועלה במונטיבידאו, שם ערך גנות. או התחיל שוב להקית את עצמי בתלמידים. בדרך מקרה נזעה לי כתובתו. במכתב הצע- יתי לו לבוא לאמריקה. הבטחתי לו כי קבוצת ידידים יחזיקו או- תי כאן. תשובתו : אם ברצונכם ללמוד — בואו הנה, לאורוגי- ווא, ואני אחזיק את כולכם! אגדות למאות מתהלכות עליו. כיצד החזיק בכספו שיבה ליד פאריס, כיצד הוא נתן שיעורים לאישים גדולים בצרפת ועשה או- תב ליהודים, כיצד ניצח, בזמן הכיבוש הגרמני, קצין של הגס- טאפ...

דיה מן הצורך ללקט את האג- דות הללו. הדבר נעשה כבר. נוצת שלושה ועדים ושלושהם הציבו להם למטרה לשמור על שני ותרותו של שושני. אחרוני התלמידים שלו פוס- יים, כי השאיר כתבי יד. הוא חיכם אשר יהיה, הם לא יוכלו לשקר את ההתפעלות העצומה שהיה מעורר אצלנו חמיד. אב החליט לרשום בכתב את רעיונותיו, הרי עשה את הדבר לפני השקיעה שלו. עד אז שאף להשאיר תלמידים במקום ספ- רים.

הוא נפטר בערב שבת, באמצע הלימוד, כשהוא מוקף במער- צי המיקומיים : הוא דעך כגר נשמה, ששלהבתו עוברת, בלי רעש. לעולם האמת.

מאז פרידתנו בשנת 1948, ניכיתי תכופות לדבר בקולי ו- לראות את העולם בעיניו. לפע- מיס היה נדמה לי שנוצצתי רק כ-י להיות החד שלו. השפעתו עלי הייתה כה עמוקה, שבמשך זמן התחלתי להטיל ספק בעצם קיומו.

עתה, לאחר פטירתו, אני יודע בוודש, שהיה בו אדם כזה, הוא היה בשביל תלמידיו, יותר מ- חלום שהעשיר את עולמות ה- חלום שלהם. הוא יישאר בשבילים סיבן שאלה נצחי.

כשנדע מי אנחנו אוי ייודע לנו מי היה הא.